

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.005.07.2020

Bogdan Szylar
Wójt Gminy Radymno
ul. Lwowska 38
37-550 Radymno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

PI/20/078 Utrzymanie i wykorzystanie Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo na terenie województwa podkarpackiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Radymnie ¹ ul. Lwowska 38, 37-550 Radymno
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bogdan Szylar Wójt Gminy Radymno od 19 listopada 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań mających na celu zachowanie trwałości Projektu dotyczącego Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo. Działania podejmowane na rzecz efektywnego funkcjonowania Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo w tym rozwoju infrastruktury towarzyszącej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2020 (I kwartał). Badaniami kontrolnymi mogły być objęte również dowody sporządzone przed lub po tym okresie, które miały wpływ na okres objęty oceną.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Barbara Lew, starszy inspektor k. p., upoważnienie do kontroli nr LRZ/51/2020 z dnia 24 marca 2020 r.

[akta kontroli str. 1-4]

---

¹ Dalej: Urząd.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Gmina Radymno⁴ realizowała zadania mające na celu zachowanie trwałości projektu dotyczącego Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo⁵ oraz jego funkcjonowania na terenie Gminy.

W latach 2016-2020 Gmina zapewniła środki na utrzymanie i eksploatację dróg gminnych, gdzie przebiegał Szlak, bez ich wyodrębniania. Wydatki na te zadania ponoszono zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*⁶ i regulacjami wewnętrznymi Urzędu.

Szlak utrzymany był w stanie zadowalającym i dobrym, a oznakowanie rozmieszczono w sposób logiczny – oprócz jednego odcinka, przebiegającego przez tereny leśne, który stanowił około 10% długości Szlaku zarządzanego przez Gminę. Nawierzchnia drogi była tam w stanie niezadowalającym, uniemożliwiając bezpieczny i komfortowy przejazd rowerzystom. Oznakowanie tej części Szlaku, w związku z wprowadzeniem przez Gminę alternatywnego odcinka, było niewłaściwe i wprowadzało w błąd turystów rowerowych.

NIK wskazuje, iż wprowadzanie takiego alternatywnego rozwiązania było w pełni uzasadnione (ze względu na stan nawierzchni drogi oraz położone przy niej atrakcje turystyczne), jednakże nie dopełniono wymogów związanych z oznakowaniem.

W Gminie w 2016 r. nie przeprowadzono okresowych kontroli rocznych dróg, gdzie przebiegał Szlak, wymaganych przepisami prawa.

W ocenie NIK, Gmina podejmując działania na rzecz efektywnego wykorzystywania Szlaku Green Velo, w tym infrastruktury towarzyszącej, w ograniczonym zakresie korzystała z dostępnych możliwości. Wprawdzie Gmina ma charakter rolniczy, niemniej NIK zauważa, iż dla szerszego zainteresowania turystyką, w tym rowerową i istniejącymi atrakcjami turystycznymi, Gmina mogłaby w większym stopniu wykorzystywać ten potencjał.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Realizacja zadań mających na celu zachowanie trwałości projektu dotyczącego Szlaku

Opis stanu faktycznego

1.1 Gmina zawarła w dniu 30 listopada 2012 r. umowę⁷ z Województwem Podkarpackim: *w sprawie określenia zasad współpracy przy realizacji Projektu „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej” na terenie województwa podkarpackiego, zaplanowanego do realizacji w ramach osi priorytetowej V: Zrównoważony Rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne, Działania V.2 Trasy rowerowe Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013*⁸.

W Umowie wskazano intencję zwiększenia roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu poprzez stworzenie podstawowej infrastruktury związanej z obsługą ruchu rowerowego, w tym m.in wytyczanie i oznakowanie tras rowerowych oraz ich ewentualną budowę; rozbudowę i modernizację trasy rowerowej o utwardzonej nawierzchni; budowę i montaż podstawowej infrastruktury towarzyszącej, tj. stojaków na rowery, wiat postojowych,

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Gmina.

⁵ Dalej: Szlak lub Trasa.

⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

⁷ Dalej: Umowa, którą zmieniano czterema aneksami: 1 z 11 sierpnia 2014 r., 2 z 20 listopada 2014 r., 3 z 18 lutego 2015 r. oraz 4 z 27 maja 2015 r.,

⁸ Dalej: Projekt.

wiat widokowych oraz innych urządzeń niezbędnych do zapewnienia bezpiecznego przejazdu po drogach (ścieżkach) rowerowych.

Umowa zawarta była na czas realizacji oraz okres trwałości Projektu, tj. działania podjęte w ramach realizacji Projektu musiały być faktycznie przeprowadzone, zakończone i rozliczone do 31 grudnia 2015 r. Trwałość rezultatów Projektu na obszarze Gminy, należało zapewnić przez okres 5 lat od daty finansowego zakończenia Projektu.

W dniu 31 grudnia 2015 r., Urząd przyjął na stan w ewidencji środków trwałych, 12 odcinków Szlaku, znajdujących się na terenie Gminy, o łącznej długości 15,25 km.

[akta kontroli str. 5-21]

W budżecie Gminy na 2016 r. zaplanowano środki na bieżące utrzymanie i eksploatację dróg gminnych, koszenie poboczy, bieżące naprawy elementów Trasy, sprzątanie MOR (w tym odcinki gdzie przebiegał Szlak), w ogólnej kwocie planowanych wydatków budżetowych, bez ich wyodrębnienia na Szlak w dziale, rozdziale i paragrafie.

W budżecie Gminy w kolejnych latach okresu objętego kontrolą (2017-2020) odrębnie wydatki na Szlak określono:

- w 2017 r. na zimowe utrzymanie Szlaku (dział 630⁹, rozdział 63095¹⁰) – 12.000 zł,
- w 2018 r. na zimowe utrzymanie Szlaku (dział 630, rozdział 63095) – 10.337 zł, w trakcie roku budżetowego uchwałą¹¹ Rady Gminy zmieniono plan wydatków na bieżące utrzymanie Szlaku w kwocie 20.000 zł,
- w 2019 r. na zimowe utrzymanie Szlaku (dział 630, rozdział 63095) – 10.337 zł,
- w 2020 r. na usługi bieżącego i zimowego utrzymania Szlaku – 45.000 zł.

Dodatkowo planowano środki na bieżące utrzymanie i eksploatację dróg gminnych m.in. koszenie poboczy, sprzątanie MOR, prace koparką, równiarką, uzupełnianie kruszywem, naprawy elementów Szlaku, w ogólnej kwocie planowanych wydatków budżetowych w dziale 600¹² – bez określania wysokości środków dotyczących Szlaku.

[akta kontroli str. 23, 55, 86, 129, 209-215, 630-699]

W latach 2016-2020 (I kwartał) na bieżące utrzymanie i eksploatację odcinków dróg, przepustów, MOR-ów itp., w tym na ich oznakowanie lub uzupełnienie zniszczonego oznakowania, gdzie przebiegał Szlak wydano łącznie 127.907 zł, w tym:

- w 2016 r. kwotę 21.937 zł, tj.: sprzątanie MOR 1.797 zł, prace koparką, równiarką, uzupełnianie kruszywem, koszenie poboczy 20.140 zł,
- w 2017 r. kwotę 17.130 zł, tj.: sprzątanie MOR 2.391 zł, prace koparką, równiarką, uzupełnianie kruszywem 9.778 zł, koszenie poboczy 4.961 zł,
- w 2018 r. kwotę 49.006 zł, tj.: sprzątanie MOR 9.661 zł, prace koparką, równiarką, uzupełnianie kruszywem 32.243 zł, koszenie poboczy 4.611 zł, naprawy elementów Szlaku: bariery, tabliczki, oznakowanie 2.491 zł,
- w 2019 r. 38.542 zł, tj.: sprzątanie MOR 9.661 zł, prace koparką, równiarką, uzupełnianie kruszywem 25.000 zł, koszenie poboczy 2.981 zł, naprawy elementów Szlaku: bariery, tabliczki, oznakowanie 900 zł,
- w 2020 r. (I kwartał) – sprzątanie MOR 1.292 zł.

[akta kontroli str. 209-215]

Ponadto, w latach 2017-2018 na drogach, po których przebiegał Szlak prowadzono inwestycje w zakresie położenia nawierzchni asfaltowej i wydatkowano odpowiednio 115.774 zł i 150.674 zł.

⁹ Turystyka.

¹⁰ Pozostała działalność.

¹¹ Nr LVIII/47/2018 z dnia 14 września 2018 r.

¹² Transport i łączność.

Analizą objęto wydatki związane z utrzymaniem i eksploatacją odcinków dróg gminnych tj. sprzątanie MOR-ów w latach 2016-2020 I kwartał, na łączną kwotę 24.802 zł oraz koszenie poboczy dróg, po których przebiegał Szlak w latach 2017-2019 na łączną kwotę 12 553 zł.

Stwierdzono, że wydatki te ponoszono zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych oraz regulacjami wewnętrznymi przyjętymi w Gminie¹³.

[akta kontroli str. 22-215]

1.2 Przez teren Gminy przebiega 18,47 km Szlaku, w tym po drogach gminnych 15,25 km. Szlak biegnie przez miejscowości/przysiółki: Chotyniec, Załazie, Podolszyna, Młyny, Korczowa, Budzyń, do granicy z Gminą Wielkie Oczy do mostu na rzece Szkło. Na Szlaku jest 7 przepustów służących do odwodnienia pól i dwa wiadukty nad autostradą A4.

Szlak będący pod zarządem Gminy przebiegający na jej terenie wynosił 15,25 km i składał się z 12 odcinków tj.: odcinek 38 od km 82+834,28 do km 85+863,88 Korczowa – Młyny o długości 3,03 km, odcinek 39 od km 85+863,88 do km 86+699,24 Młyny o długości 0,84 km, odcinek 40 od km 86+699,24 do km 87+024,33 Młyny o długości 0,33 km, odcinek 41 od km 87+024,33 do km 88+515,67 Młyny o długości 1,49 km, odcinek 42 od km 88+515,67 do km 88+574,90 Młyny o długości 0,01 km, odcinek 43 od km 88+574,90 do km 89+285,46 Młyny o długości 0,71 km, odcinek 44 od km 89+285,46 do km 89+842,09 Młyny o długości 0,56 km, odcinek 45 od km 89+842,09 do km 91+364,54 Młyny o długości 1,52 km, odcinek 46 od km 91+364,54 do km 93+371,48 Chotyniec o długości 2,00 km, odcinek 47 od km 93+371,48 do km 94+136,48 nad autostradą o długości 0,77 km, odcinek 48 od km 94+136,48 do km 94+887,41 Chotyniec (Załazie) o długości 0,75 km, odcinek 49 od km 94+887,41 do km 98+129,37 Chotyniec (Załazie) o długości 3,24 km.

Na Szlaku usytuowane były dwa MOR-y: na odcinku 38 – MOR Budzyń typu P6 w m. Korczowa oraz na odcinku 49 – MOR Chotyniec typu P12B w m. Chotyniec. Ponadto w dwóch miejscach na Szlaku ustawiono po dwa stojaki rowerowe (w km 81+721,07 oraz w km 95+073,36).

Dodatkowo na terenie Gminy przebiegały odcinki Szlaku po drogach powiatowych o łącznej długości 3,22 km i tak:

- odcinek 37 od km 80+598,54 do km 82+834,28 Korczowa, droga powiatowa nr 1698R o długości 2,24 km,
- odcinek 50 w km 98+322,27 (łącznik 200 m do MOR Chotyniec), droga powiatowa nr 1822R o długości 0,20 km,
- odcinek 51 w km 98+322,27 do km 99+106,96 Chotyniec, droga powiatowa nr 1822R o długości 0,78 km.

[akta kontroli str. 218-220]

Spośród 12 odcinków Szlaku znajdujących się w lokalizacji Gminy, cztery odcinki¹⁴ przebiegały przez gminne drogi o statusie dróg publicznych, dla których założono książki dróg¹⁵.

Na drogach tych przeprowadzono¹⁶ 14 kwietnia 2017 r. przeglądy (kontrolę) pięcioletnie – nie wydawano zaleceń pokontrolnych.

¹³ Regulaminem zamówień publicznych, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30.000 euro – wprowadzonym zarządzeniem Wójta nr 113/2018 z dnia 13 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzenia w UG Radymno regulaminu udzielania zamówień publicznych, o wartości nie przekraczającej kwoty wskazanej w art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych.

¹⁴ Nr 43 i 44 na drodze gminnej Młyny-Podolszyna, Nr 45 na drodze gminnej Chałupy Chotyńskie-Tuchla, i Nr 49 na drodze gminnej Chotyniec-Załazie.

¹⁵ Zgodnie z wzorem zawartym w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom (Dz. U. Nr 67, poz. 582).

W kwietniu 2018 r. i 2019 r. dokonano przeglądów (kontroli) rocznych dróg, w których oceniono stan techniczny, i tak:

- droga Chotyńc - Załazie (odcinek 49 Szlaku) oraz Młyny – Podolszyna (odcinki 44 i 43 Szlaku) – stan określono jako dobry i zadowalający, zalecono w celu uniknięcia degradacji jezdni wykonać punktowe zamknięcia nawierzchni przy użyciu emulsji i grysów. Na długości 800 m jezdni była w stanie niezadowalającym. Oprócz powyższego zalecono usunięcie luźnych wylamanych kawałków masy z krawędzi jezdni oraz wykonanie pojedynczych powierzchniowych utrwaleń,

- droga Chałupki Chotyńskie – Tuchla (odcinek 45 Szlaku) – stwierdzono, że jezdni w stanie przejezdności z zaleceniem przeprowadzenia równania i profilowania nierówności drogi w celu poprawy jej odwodnienia oraz zalecono przeprowadzić profilowanie poboczy w celu odwodnienia drogi.

Nie przeprowadzono kontroli okresowych rocznych na powyższych odcinkach w 2016 r.

Kontroli rocznych i pięcioletnich dokonywała osoba mająca stosowne uprawnienia o odpowiedniej specjalności. Figurowała w rejestrze prowadzonym przez GINB pod numerem PDK/0064/OWOD/16 i posiadała ważne, w dniu wykonywania kontroli drogowej zaświadczenia Podkarpackiej Izby Inżynierów Budownictwa.

[akta kontroli str. 331-504]

Dodatkowo w latach 2016-2019, miały miejsce przeglądy gwarancyjne, wszystkich odcinków Szlaku zarządzanych przez Gminę, w których brali udział przedstawiciele Gminy, Wykonawcy Projektu, Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie¹⁷ oraz Inspektor Nadzoru Projektu¹⁸.

W Protokołach z przeglądów gwarancyjnych dróg¹⁹ wskazywano na problemy związane ze Szlakiem na większości odcinków, które dotyczyły m.in. uzupełnienia ubytków nawierzchni z kruszywa i usunięcia nadmiaru drobnego kruszywa; wyprofilowania zawyżonych poboczy z uzupełnieniem brakujących poboczy na wysokości przysiółka Kopań; przebudowę, przepustu drogowego ze ściankami czołowymi w miejscowości Kopań; profilowania rowu lewostronnego – odcinek 38, uzupełnienia ubytków nawierzchni z kruszywa oraz wyprofilowania zawyżonych poboczy ziemnych – odcinki 39, 41 i 43, wyprofilowania istniejącej nawierzchni gruntowej – odcinek 45, uzupełnienia ubytków nawierzchni z kruszywa łamanego, wyprofilowania spadków poprzecznych oraz wyprofilowania zawyżonego pobocza ziemnego – odcinek 46 i 48. Komisja²⁰ dokonując przeglądu odcinków, na których należało wykonać roboty dotyczące ww. uchybień w ramach gwarancji, stwierdziła, że prac tych nie wykonano.

W kolejnych przeglądach gwarancyjnych Szlaku²¹ wskazano ponownie na problemy z nawierzchniami z kruszywa, poboczami i zastoiskami wody. Ponadto w zaleceniach wskazano odtworzenie poręczy, a na MOR-ach poprawienie uchwytów przy kosztach na śmieci, mocowanie elementów drewnianych w ławach i stołach oraz uzupełnienie ubytków na dachu i zamontowanie umywalki.

W związku z brakiem wykonywania napraw w ramach gwarancji przez Wykonawcę Projektu, Gmina pismem z dnia 4 lipca 2017 r. zgłosiła do PZDW brak wykonania robót w powyższym zakresie wraz z prośbą o niezwłoczne usunięcie usterek. W dniu 18 października 2017 r. Wicemarszałek Województwa Podkarpackiego zwrócił się z prośbą do Gminy o podjęcie działań naprawczych na drogach Szlaku

¹⁶ Przez firmę zewnętrzną.

¹⁷ Dalej PZDW.

¹⁸ Inspektor nadzoru powołany został przez Województwo Podkarpackie reprezentowane przez Dyrektora PZDW, zgodnie z umową z dnia 11 listopada 2012 r. paragraf 4 ust.3 punkt 3 „nadzór inwestorski”.

¹⁹ Z dnia 30 marca 2016 r.

²⁰ W składzie: Przedstawiciel Partnera, PZDW, wykonawcy Projektu, Inspektor Nadzoru, w dniu 28 czerwca 2016 r.

²¹ Protokoły z 26 października 2016 r. 4 kwietnia 2017 r. 10 października 2017 r.

zgodnie z zawartą Umową. W tym samym dniu Gmina zgłosiła do Inspektora Nadzoru Projektu o niebezpieczeństwie dla ruchu rowerowego związanego z przewróconymi barierkami w miejscowości Chotyniec.

W dniu 2 lutego 2018 r. w wyniku wizji lokalnej²² Wykonawca zobowiązał się do wykonania napraw usterek, które stwierdzono podczas przeglądów gwarancyjnych²³.

Kolejne przeglądy²⁴ wskazały braki w nawierzchniach na odcinkach z kruszyw, brak barier na odcinku 46 oraz zawyżone pobocza i zastoiska wody. Termin realizacji robót związanych z wykonaniem prac naprawczych wyznaczono na 30 czerwca 2019 r.

Wójt Gminy wyjaśnił, że Gmina *co roku dokonuje prac utrzymaniowych w okresie letnim na odcinkach trasy rowerowej w ramach bieżącego utrzymania dróg. Na trasie wykonano uzupełnienie przełomów kruszywem, profilowano trasę przy pomocy równiarki, poprzez nadanie odpowiednich spadków, co powodowało usunięcie zastoisk wody, a podczas prac przy koszeniu poboczy usuwano konary i gałęzie ze Szlaku. Prace te ze strony Gminy wykonywane były i są w miarę potrzeb na Trasie rowerowej na bieżąco.*

W związku z cyklicznymi problemami stwierdzonymi zwłaszcza na odcinku 45, Gmina otrzymała informację²⁵ od Marszałka Województwa o możliwości ubiegania się o dotacje celowe na naprawy skutków oddziaływania warunków atmosferycznych. Gmina nie skorzystała z Programu Usuwania Klęsk Żywiolowych, ponieważ nie spełniała wymogów formalnych²⁶.

[akta kontroli str. 331-499]

W wyniku przeprowadzonych oględzin²⁷ odcinków gminnych dróg, którymi przebiegał Szlak, stwierdzono, że:

- na odcinku 49: szerokość jezdni dostępna dla ruchu rowerowego od 3,0 do 5,0 m o nawierzchni bitumicznej była w stanie dobrym (zgodnie z 4 stopniową skalą²⁸), a częściowo o nawierzchni z kruszywa, na której występowały liczne ubytki niewielkich rozmiarów, nie mające większego wpływu na warunki przemieszczania się rowerzystów. Pobocza gruntowe były w stanie dobrym. Szlak biegnie przez wiadukt – przejazd nad autostradą A4. Na odcinku nie występowały utrudnienia dla ruchu rowerowego w obrębie obiektu. Na wiadukcie zamontowane były bariery i barieroporecz.

Oznakowanie rozmieszczono (znaki R-4 i R-4b) w sposób umożliwiający sprawną orientację w terenie. Zieleń nie kolidowała i nie ograniczała skrajni drogi.

- na odcinku 48: szerokość jezdni dostępna dla ruchu rowerowego 3,0 m, częściowo o nawierzchni z kruszywa oraz kruszywowo-gruntowa była w stanie

²² Wykonawca, pracownicy Gminy, przedstawiciele samorządu gminnego i wiejskiego.

²³ Umywalkę dostarczono 6 lutego 2018 r., bariery odebrano 18 lipca 2018 r. (koszty montażu barierek – zgodnie z ustaleniami – w połowie pokryła Gmina).

²⁴ 26 października 2018 r. oraz 7 maja 2019 r.

²⁵ 3 września 2018 r.

²⁶ Pismo z dnia 27 września 2018 r.

²⁷ Oględziny przeprowadzono po deszczu.

²⁸ W zależności od natężenia oraz skali uszkodzeń, poszczególne nawierzchnie oceniane były wg czterostopniowej skali, przyjętej na potrzeby niniejszej kontroli NIK, i tak:

1) dobry - występuje nie więcej niż trzy rodzaje uszkodzeń, a ich natężenie oraz stopień szkodliwości jest bardzo mały. Odczuwalny jest komfort w czasie jazdy.

2) zadowolający - występują pojedyncze uszkodzenia, których natężenie oraz skala szkodliwości jest mała. Oznacza to, że natężenie uszkodzenia jest mniejsze niż 10% nawierzchni. Poza nielicznymi nierównościami zachowany jest komfort w czasie jazdy.

3) niezadowolający - występuje wiele uszkodzeń, których natężenie oraz skala szkodliwości jest średnia. Oznacza to, że natężenie uszkodzenia mieści się w przedziale 10-50% nawierzchni. Z powodu licznych nierówność nie zachowany jest komfort w czasie jazdy.

4) zły - występuje wiele rodzajów uszkodzeń, większość z nich występuje w natężeniu oraz skali dużej oznacza to, że natężenie uszkodzeń jest większe niż 50% nawierzchni. Odczuwalny jest dyskomfort w czasie jazdy.

niezadowalającym. Występowały krótkie odcinki (o długości około 10-15 m), mające ubytki i zastoiska wody²⁹. Stan nawierzchni mógł utrudniać przejazd, ale nie stanowił zagrożenia dla rowerzystów. Na odcinku około 20 m na łączeniu z odcinkiem 47 występowały zastoiska wody, pojedyncze uszkodzenia poprzeczne dotyczące całej szerokości jezdni, co mogło powodować utrudnienia w przejeździe rowerem. Pobocza gruntowe były w stanie zadowalającym, z odcinkowymi zawyżeniami poboczy, nad przepustem pod koroną drogi ograniczona szerokość poboczy. Na przepuście zamontowane były balustrady szczeblinkowe typu u-11b.

Oznakowanie rozmieszczono (znaki R-4 i R-4b) w sposób czytelny i logiczny umożliwiający sprawną orientację w terenie. Na połączeniu z odcinkiem nr 49 zamontowane były 2 szt. stojaków rowerowych. Nawierzchnia w obrębie stojaków gruntowa, zieleń niska umożliwiająca skorzystanie ze stojaków. Zieleń nie kolidowała i nie ograniczała skrajni drogi.

- na odcinku 47: szerokości jezdni dostępna dla ruchu rowerowego od 3,0 do 5,0 m. Nawierzchnia drogi gminnej bitumiczna i pobocza gruntowe były w stanie dobrym. Szlak biegnie przez wiadukt drogowy – przejazd nad autostradą A4. Nie występowały utrudnienia dla ruchu rowerowego w obrębie obiektu. Na wiadukcie zamontowane były bariery i barieroporęcz.

Występowało znakowanie drogowe – organicznie dopuszczalnej prędkości do 50 km/h (znak B-33) oraz zakaz wyprzedzania (znak B-25). Występowała zieleń niska i skupiska drzew niekolidujące i nieograniczające skrajni drogi.

- na odcinku 46: szerokość jezdni dostępna dla ruchu rowerowego 3,0 m, nawierzchnia drogi gminnej z kruszywa oraz kruszywowo-gruntowa była w stanie zadowalającym, występowały liczne niewielkie ubytki i zastoiska wody oraz kilka ubytków dotyczących około 70% szerokości drogi, przejazd rowerem możliwy był w sposób bezpieczny bez utrudnień. Pobocza gruntowe w stanie zadowalającym, stwierdzono odcinkowe zawyżenie poboczy oraz wegetacje roślin. Na odcinku stwierdzono obiekt inżynierski w postaci przepustu, brak utrudnień dla ruchu rowerowego w obrębie tego obiektu. Na przepuście zamontowane balustrady szczeblinkowe typu u-11b. Oznakowanie pionowe – znaki R-4 i R-4b rozmieszczone w sposób czytelny i logiczny umożliwiający sprawną orientację w terenie. Odcinek przebiegał przez obszary łąk i pól uprawnych, zieleń nie kolidowała i nie ograniczała skrajni drogi.

Na połączeniu z odcinkiem 45, oznakowanie pionowe (znak R-4b) ustawione było w sposób mylący dla osób nadjeżdżających od Chotyńca. Oznakowanie kierowało (w prawo) na drogę krajową nr 94 o dużym natężeniu ruchu. Wzdłuż krawędzi jezdni drogi krajowej stwierdzono postój samochodów ciężarowych utrudniający bezpieczny przejazd rowerem. Znak kierunkowy nie wskazywał faktycznego przebiegu Szlaku, który prowadził na wprost. Wskazywał trasę alternatywną wskazaną przez Gminę³⁰, przebiegającą na Trasie Radymno-Korczowa o długości ok 700 m po drodze nr 94. W punkcie tym nie wskazano kierunku „na wprost”, gdzie przebiega dalsza właściwa część Szlaku, tj. odcinek 45.

- na odcinku 45: szerokość jezdni dostępna dla ruchu rowerowego od 2,5 do 3,0 m, nawierzchnia drogi z kruszywa oraz kruszywowo-gruntowa, była w złym stanie technicznym, występowały liczne ubytki i zastoiska wody dotyczące całej szerokości jezdni. Szlak o charakterze terenowym, przejazd rowerem po opadach deszczu mógł być utrudniony lub niemożliwy na całym odcinku tj. 1,52 km długości. Pobocza gruntowe w stanie niezadowalającym, stwierdzono zastoiska wody i ubytki sięgające

²⁹ Oględziny przeprowadzono 1 dzień po opadach deszczu, ubytki wypełnione były wodą łącząc się miejscami i tworzyły większe zastoiska.

³⁰ Trasa alternatywna omijała problematyczny odcinek leśny nr 45, na którym zwłaszcza po opadach utrudniony był przejazd.

z jezdni w obszar poboczy. Odcinek przebiegał przez obszary leśne na poboczach zalegały gałęzie i fragmenty ściętych pni drzew.

- na odcinku 44: szerokość jezdni dostępna dla ruchu rowerowego 3,0 m, nawierzchnia drogi z kruszywa oraz kruszywowo-gruntowa była w stanie zadowalającym, występowały liczne niewielkie ubytki i zastoiska wody, przejazd rowerem możliwy był w sposób bezpieczny bez utrudnień. Pobocza gruntowe w stanie zadowalającym, stwierdzono odcinkowe zawyżenie poboczy. Oznakowanie pionowe (znaki R-4 i R-4b) rozmieszczone w sposób czytelny i logiczny umożliwiający sprawną orientację w terenie. Odcinek przebiegał przez obszary leśne, zieleń nie kolidowała i nie ograniczała skrajni drogi.

- na odcinku 43: szerokość jezdni dostępna dla ruchu rowerowego 3,0 m, nawierzchnia drogi gminnej bitumiczna i pobocza gruntowe były w stanie dobrym. Oznakowanie pionowe (znaki R-4 i R-4b) na połączeniu z odcinkiem nr 42 ustawione było w sposób mylący dla osoby nadjeżdżającej z kierunku wschodniego (od strony odcinka nr 42), kierujące na odcinek drogi gminnej będący poza Szlakiem (wskazywał drogę alternatywną wskazaną przez Gminę z pominięciem właściwego odcinka Szlaku). Występująca zieleń niska nie kolidowała i nie ograniczała skrajni drogi.

- na odcinku 42: szerokość jezdni dostępna dla ruchu rowerowego 3,0 m, nawierzchnia drogi gminnej z kruszywa była w stanie zadowalającym występowały liczne niewielkie ubytki oraz pojedyncze sięgające 50% szerokości jezdni, przejazd rowerem możliwy był w sposób bezpieczny bez utrudnień. Oznakowanie przebiegu Szlaku było jednoznaczne, możliwa była orientacja w terenie bez dodatkowego oznakowania. Występująca zieleń niska nie kolidowała i nie ograniczała skrajni drogi.

- na odcinku 41: szerokość jezdni dostępna dla ruchu rowerowego 3,0 m, nawierzchnia drogi betonowa – płyty drogowe podkłady betonowe na długości około 30 m, ze względu na swój charakter liczne poprzeczne nierówności uniemożliwiały komfortowy przejazd. W pozostałej części nawierzchnia bitumiczna. Pobocza gruntowe w stanie dobrym. Brak oznakowania pionowego, przebieg Szlaku jednoznaczny i czytelny. Występująca zieleń niska nie kolidowała i nie ograniczała skrajni drogi.

- na odcinku 40: szerokość jezdni dostępna dla ruchu rowerowego 3,0 m, nawierzchnia drogi bitumiczna i pobocza gruntowe były w stanie dobrym. Na skrzyżowaniu (połączenie z odcinkiem nr 39) oznakowanie umożliwiający jednoznaczny orientację i wybór właściwego kierunku jazdy. Występująca zieleń niska nie kolidowała i nie ograniczała skrajni drogi.

- na odcinku 39: szerokość jezdni dostępna dla ruchu rowerowego 3,0 m, nawierzchnia drogi z kruszywa w stanie zadowalającym, występowały liczne niewielkie ubytki oraz pojedyncze sięgające 50% szer. jezdni przejazd rowerem możliwy w sposób bezpieczny bez utrudnień. Brak oznakowania, przebieg Szlaku był jednoznaczny. Występująca zieleń niska nie kolidowała i nie ograniczała skrajni drogi.

- na odcinku 38: szerokość jezdni dostępna dla ruchu rowerowego 3,0 m, nawierzchnia drogi z kruszywa w stanie zadowalającym, występowały liczne niewielkie ubytki oraz pojedyncze sięgające 80% szerokości jezdni, mogące utrudniać przejazd z przyczepką rowerową (rikszą dla dzieci). Występowało oznakowanie pionowe (znaki R-4), jeden znak wraz ze słupkiem uszkodzony oparty o przydrożne drzewo, istniejące oznakowanie rozmieszczone było w sposób czytelny umożliwiało orientację w terenie. Droga przebiegała przez tereny rolnicze łąki i pola, występująca zieleń niska nie kolidowała i nie ograniczała skrajni drogi.

Trzy odcinki Szlaku wyznaczono po drogach powiatowych, tj.:

- odcinek 50 i 51 droga powiatowa 1822R długość odcinka ok 784m + 200 m dojazd do MOR, usytuowany na terenie gminnym o szerokości jezdni dostępnej dla ruchu rowerowego od 3,0 do 4,0 m, o nawierzchnia bitumicznej i poboczach gruntowych w stanie dobrym. Oznakowanie drogowe (znaki R-4 i R-4e) rozmieszczono w sposób umożliwiający sprawną orientację w terenie. Na odcinku występuje MOR Chotyń, z wyposażeniem kompletnym, po opadach deszczu stwierdzono zastoisko wody przy wjeździe na MOR. Zieleń nie kolidowała i nie ograniczała skrajni drogi.

- odcinek 37: droga powiatowa nr 1698R, długość odcinka wynosi ok 2,3 km o szerokości jezdni dostępnej dla ruchu rowerowego 4,0 m, o nawierzchni drogi bitumicznej i poboczach gruntowych w stanie dobrym i roślinności niskiej, głównie trawy. Odcinek kończył się na moście o pokładzie drewnianym w złym stanie technicznym, ograniczenia w skrajni poziomej, utrudniające wymijanie się z innymi pojazdami. Most ten znajdował się na terenie Gminy Wielkie Oczy. Oznakowanie pionowe (znaki R-4, R-4b) rozmieszczone w sposób logiczny i uzasadniony. Droga przebiega przez tereny rolnicze łąki i pola, zieleń niska nie kolidująca i nie ograniczająca skrajni drogi. Na odcinku tym usytuowano MOR Budzyń, z kompletnym wyposażeniem obiektu, utrzymany i oznakowany w należyty sposób.

Dokonano również oględzin wskazanej przez Gminę trasy alternatywnej, która omijała odcinek 45, 44, 43 i przebiegała od miejsca styku odcinka 43 i 42 do miejscowości Młyny do drogi biegnącej do Korczowej, o długości około 1,6 km. Od miejscowości Młyny początkowo droga była o szerokości około 10 m na długości ok 150-200 m, następnie przechodziła do szerokości około 3 m. W połowie trasę oznaczono (znakiem prowizorycznym³¹) jako trasę alternatywną *Tymczasowy objazd Green Velo*.

Na tej trasie znajdowały się atrakcje turystyczne tj. cerkiew Matki Bożej Pocieszenia i Panteon, w którym znajduje się nagrobek księdza Mychajła Werbickiego – autora hymnu Ukrainy.

Część trasy od Młynów (oznakowanie prowizoryczne³²) do styku odcinka 45 i 46 przebiegała po trasie nr 94 o dużym natężeniu ruchu samochodowym. W punkcie styku ww. odcinków brak było oznakowania o możliwości zjazdu na odcinek 46 lub 45 Szlaku, przebiegającego poprzecznie do drogi krajowej.

[akta kontroli str. 221- 330]

1.3 Urząd nie monitorował wskaźników produktu i rezultatu, jakie powstały w wyniku realizacji Projektu.

Wójt Gminy wyjaśnił, że *ponieważ nie otrzymał do dnia dzisiejszego od Lidera Projektu, informacji na temat wartości wskaźników i sposobu ich pomiaru. Urząd jako Partner Projektu, nie miał również wglądu do wniosku aplikacyjnego składanego przez Lidera Projektu, stąd brak wiedzy na temat wskaźników bazowych i końcowych.*

[akta kontroli str. 505-509]

W sprawie monitorowania wskaźników produktu i rezultatu i przekazywania tych informacji do Urzędu Marszałkowskiego, PZDW lub innego podmiotu Wójt Gminy wyjaśnił, że *Gmina na terenie własnym dokonuje obserwacji odcinka, uczestniczy w przeglądach dróg, zleca i odbiera prace wykonywane na odcinkach Trasy rowerowej w ramach bieżącego utrzymania dróg (koszenie poboczy i rowów, zimowe utrzymanie dróg, bieżące remonty nawierzchni, oznakowanie dróg). Gmina nie przekazuje informacji o wskaźnikach do UM WP, PZDW lub innych podmiotów, za wyjątkiem sprawozdania za Program Strategiczny Błękitny San.*

³¹ Ofoliowana karta A-4 przypięta do dykty, z napisem TYMCZASOWY OBJAZD i znakiem Green Velo.

³² Jw.

W formularzach sprawozdawczych w ramach Programu Strategicznego Błękitny San, składanych do UMWP, w priorytecie *Turystyka* Urząd nie ujmował realizowanych działań związanych ze Szlakiem.

Wójt Gminy wyjaśnił, że *Gmina od roku 2016 składa do Urzędu Marszałkowskiego sprawozdanie w zakresie Programu Strategicznego Błękitny San. Działania związane ze Szlakiem były ujmowane w priorytecie „Całkowita długość przebudowywanych lub zmodernizowanych dróg”. Działania te nie były ujmowane w priorytecie Turystyka z racji tego, że Szlak został poprowadzony po istniejących już drogach. W związku z tym, aby zapobiec dublowaniu przekazywanych danych, tut. Urząd mając na uwadze wzór formularza opracowanego przez UMWP, zadania związane z polepszeniem infrastruktury drogowej ujął w priorytecie Całkowita długość przebudowywanych lub zmodernizowanych dróg.*

[akta kontroli str. 505-509]

Na zarządzanym odcinku Szlaku nie odnotowano problemów (oprócz opisanych poniżej) oraz wypadków z udziałem rowerzystów³³.

[akta kontroli str. 576-577]

Na Szlaku problematyczny był odcinek 45 Szlaku (leśny), na którym cyklicznie w okresie intensywnych opadów przejazd był bardzo utrudniony lub niemożliwy. Brak podbudowy drogi (nawierzchnia gruntowa) sprawiał, że przejeżdżający tą drogą ciężki tabor leśny wywożący drzewo z lasu, z także sprzęt rolniczy powodował tworzenie się głębokich kolein w jezdni, co wpływało bezpośrednio na bezpieczeństwo użytkowników w poruszaniu się po tej drodze.

W związku z informacją otrzymaną od użytkownika, Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego w dniu 13 czerwca 2019 r. przekazała do Gminy informację o bardzo złym stanie przebiegu Szlaku na odcinku 45 (leśnym). W dniu 14 czerwca 2019 r. Gmina przekazała do PZDW informację, iż wyznaczyła trasę alternatywną do przebiegu Szlaku, z ominięciem problematycznego odcinka.

Zastępca Dyrektora Oddziału GDDKiA w Rzeszowie w przedmiotowej sprawie poinformował³⁴ m.in., że drogi krajowe są ogólnodostępne, a skierowanie ruchu rowerowego na nie na zasadach ogólnych nie wymaga uzyskiwania uzgodnień, natomiast umieszczenie znaków drogowych³⁵ wymaga złożenia do zatwierdzenia w GDDKiA projektu organizacji ruchu³⁶.

Gmina Radymno nie występowała do Oddziału GDDKiA o uzgodnienie zmian organizacji ruchu w zakresie oznakowania przedmiotowego szlaku rowerowego.

[akta kontroli str. 221-330, 511-518, 706-708]

Ponadto występowały problemy z kradzieżą barierek zamontowanych na przepuście w Chotyńcu. W związku z tym Wójt Gminy 26 października 2018 r. zgłosił do Komisariatu Policji w Radymnie ich kradzież. Dochodzenie umorzono 13 grudnia 2018 r.

Wójt Gminy wyjaśnił, że *po pierwszej kradzieży barierek zostały zamontowane nowe bariarki oraz te, które zostały najprawdopodobniej przygotowane do kradzieży*

³³ Informacja z Komisariatu Policji w Radymnie pozyskana w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f) ustawy o NIK.

³⁴ Informacja pozyskana w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f) ustawy o NIK.

³⁵ Dla których szczegółowe warunki techniczne zostały określone przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (Dz.U. z 2019 r. poz. 2311 ze zm.)

³⁶ Zasady opracowania i zatwierdzenia projektu organizacji ruchu określone zostały w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem (Dz. U. z 2017 r. poz. 784) .

(leżały w rowie). W krótkim czasie znowu część barierek została skradziona. Po tym zdarzeniu Wójt zgłosił na Policję fakt kradzieży. Policja w wyniku nie odnalezienia sprawcy umorzyła postępowanie. Nadmieniam, że problem z barierkami znajduje się na odcinku w terenie niezabudowanym i nie oświetlonym wzdłuż pól uprawnych i jest położony z dala od najbliższych zabudowań dlatego ciągłe monitorowanie tego odcinka jest niemożliwe. W związku z tym Gmina zrezygnowała z ponownego montażu barierek.

[akta kontroli str. 505-509, 770-775]

Do Urzędu nie wpływały skargi związane z funkcjonowaniem Szlaku.

[akta kontroli str. 510-518]

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z § 5 ust. 6 Umowy *Partner zabezpieczy środki finansowe na utrzymanie i eksploatację trasy w latach 2016-2020. Koszty utrzymania trwałości Projektu powinny być określone co roku w budżecie Partnera. Koszty te powinny być przewidziane na naprawy doraźne w ciągu całego roku po przeglądach technicznych (2 razy w roku).*

Według art. 273 ust. 2 pkt 3 ustawy o finansach publicznych: *w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego wyodrębnia się dochody i wydatki związane z realizacją zadań realizowanych w drodze umów lub porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego.*

Przyjęty w Gminie sposób planowania wydatków na utrzymanie i eksploatację Szlaku, nie przewidywał szczegółowego ich określenia (wyodrębnienia) na wszystkie formy ponoszonych wydatków, przez co utrudnione było ich wskazanie. W 2016 r. nie określono żadnych środków na utrzymanie Szlaku, a w kolejnych latach nie określano (wyodrębniano) takich środków dotyczących m.in. sprzątnięcia MOR, oznakowania Szlaku, uzupełniania kruszywem i koszenia poboczy.

Wójt Gminy wyjaśnił m.in., że: *Wszystkie koszty były zaplanowane w planie budżetowym i księgowane na właściwych paragrafach. Nie mniej jednak, w roku 2019 omyłkowo zaksięgowano poniesione koszty w rozdziale 60016. Szczegółowe rozbicie kosztów, z uwzględnieniem Trasy rowerowej jest też możliwe poprzez analizę protokołów odbioru, faktur, oraz dziennych raportów pracy (koszenie).*

[akta kontroli str. 23, 55, 86, 129, 209-215]

2. Zgodnie z art. 20 pkt 10 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych³⁷, do zarządcy drogi należy w szczególności przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg. Art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³⁸, stanowił m.in., że obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli: – okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego elementów budowli narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników podczas użytkowania obiektu. W 2016 r. Urząd nie przeprowadził kontroli okresowych rocznych na odcinkach gminnych dróg publicznych zarządzanych przez Gminę, po których przebiegał Szlak.

Wójt Gminy wyjaśnił m.in., że: *uznano, że oddana niedawno Trasa rowerowa nie wymaga dodatkowych przeglądów.*

W ocenie NIK, kontrole okresowe dróg powinny być wykonywane i dokumentowane w ramach prowadzonej ewidencji. Wykonane przeglądy gwarancyjne przy udziale

³⁷ Dz.U. z 2020 r., poz. 470, ze zm.

³⁸ Dz.U. z 2019 r., poz. 1186, ze zm.

pracownika Gminy nie są tożsame z kontrolami okresowymi obiektów budowlanych, wymaganymi przepisami art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy *Prawo budowlane*, które powinny być wykonywane przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności.

[akta kontroli str. 331-499]

3. Zgodnie z Umową, Gmina zobowiązana była do zapewnienia trwałości rezultatów Projektu na swoim obszarze przez okres 5 lat od daty finansowego zakończenia Projektu.

Na odcinku 45 o długości 1,52 km (co stanowiło 10% dróg, po których przebiegał Szlak będący w zarządzie Gminy) nawierzchnia drogi była w stanie niezadowolającym, uniemożliwiając bezpieczny i komfortowy przejazd rowerzystom. Ponadto, w miejscowości Chotyńc brak było barierek zabezpieczających na przepuszczenie (po jednej stronie).

Wójt Gminy wyjaśnił, że *odcinek 45 trasy rowerowej jest problematycznym odcinkiem ze względu na położenie w otoczeniu kompleksu leśnego, który w okresie intensywnych opadów jest trudno przejezdny. Brak podbudowy drogi (nawierzchnia gruntowa) sprawia, że przejeżdżający tą drogą ciężki tabor leśny wywożący drzewo z lasu, a także sprzęt rolniczy, powoduje tworzenie się głębokich kolein w jezdni, co wpływa bezpośrednio na bezpieczeństwo użytkowników w poruszaniu się po przedmiotowej drodze. W związku z dwukrotnymi kradzieżami barierek Gmina zrezygnowała z ponownego ich montażu.*

[akta kontroli str.16.253-257, 505-509]

4. Gmina Radymno nie występowała do Oddziału GDDKiA w Rzeszowie o uzgodnienie (zatwierdzenie) zmian organizacji ruchu w zakresie oznakowania alternatywnego szlaku rowerowego, wymaganego przepisem § 4 ust.1 przywołanego rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. Ponadto, na tej alternatywnej trasie zastosowano niewłaściwe oznakowanie Szlaku, nieodpowiadające przepisom przywołanego rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r.

Wójt Gminy wyjaśnił, że *sprawę zgłaszano (telefonicznie i emailowo) do zarządcy Szlaku Rowerowego Green Velo – tj. Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie. W tym celu planowano organizację spotkania, mającego na celu uzgodnienie wszystkich uwarunkowań (prawnych, technicznych i organizacyjnych) i w ślad za tym właściwe uzgodnienie z GDDKiA. Jednakże do dnia dzisiejszego takie spotkanie się nie odbyło, stąd też nie występowano wcześniej do zarządcy drogi krajowej o uzgodnienie, traktując sprawę jako tymczasową o nadzwyczajnych okolicznościach.*

[akta kontroli str. 209-215,331-499,706]

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina realizowała zadania mające na celu zachowanie trwałości projektu dotyczącego Szlaku na terenie Gminy.

W budżecie Gminy w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą (2016-2020) planowano środki na bieżące utrzymanie i eksploatację dróg gminnych, w tym także tych, gdzie przebiegał Szlak. Nie określono jednak (poprzez ich wyodrębnienie) wszystkich środków na utrzymanie Szlaku, co było niezgodne z art. 237 ust. 1 pkt 3 ustawy *o finansach publicznych* oraz § 5 ust. 6 Umowy.

Wydatki na zadania związane z utrzymaniem i eksploatacją Szlaku ponoszono zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy *o finansach publicznych* i regulacjami wewnętrznymi. Przeprowadzone oględziny wykazały, że większość odcinków Szlaku utrzymywana były w należyтым stanie technicznym i estetycznym. Mimo ciągłych starań ze strony Gminy na jednym odcinku (10% długości dróg gminnych po których przebiegał

Szlak) nawierzchnia dróg była w stanie niezadowalającym, uniemożliwiając bezpieczny i komfortowy przejazd rowerzystom. W związku z tą sytuacją wprowadzono alternatywny przebieg trasy, który omijał „problematyczny” odcinek Szlaku. Odcinek ten nie został właściwie oznakowany, co wpływało na dezorientację rowerzystów poruszających się po Szlaku. Ponadto, wprowadzając taki dodatkowy (alternatywny) odcinek trasy, który przebiegał w części po drodze krajowej nr 94, Gmina nie uzgodniła tego faktu z właściwym zarządcą drogi.

W pozostałym zakresie oznakowanie Szlaku w większości przypadków rozmieszczone było w sposób logiczny i uzasadniony. Do czasu zakończenia kontroli nie uzupełniono skradzionych barierek zabezpieczających na przepuście w miejscowości Chotyńiec, ze względu na powtarzające się kradzieże. W 2016 r. nie przeprowadzono rocznego przeglądu dróg, na których znajdowały się odcinki Szlaku, czym naruszono przepisy art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy *Prawo budowlane*.

Gmina nie monitorowała osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu w okresie trwałości Projektu, gdyż nie zobowiązywała jej do tego Umowa.

OBSZAR

2. Działania podejmowane na rzecz efektywnego funkcjonowania Szlaku, w tym infrastruktury towarzyszącej

Opis stanu faktycznego

2.1 W Gminie nie gromadzono i nie analizowano danych na temat wykorzystania zarządzanego odcinka Szlaku i infrastruktury towarzyszącej, mającej wpływ na jego wykorzystanie.

Wójt Gminy wyjaśnił, że zgodnie z założeniami Projektu, realizacja przedsięwzięcia miała się przyczynić do rozwoju i promowania turystyki rowerowej, a także do aktywizacji społecznej osób aktywnie spędzających czas wolny oraz aktywizacji gospodarczej grupy przedsiębiorców świadczących usługi w sektorze turystycznym. Według tut. Urzędu, za osiągnięcie ostatecznego celu Projektu oraz monitoring wskaźników (w tym gromadzenia danych, przeprowadzanie niezbędnych badań) odpowiedzialny jest beneficjent programu. W związku z tym Gmina Radymno – jako partner Projektu nie gromadziła żadnych danych, informacji dot. osiągnięcia celu ogólnego i celów szczegółowych Projektu. Co więcej, dane np. spadku bezrobocia, czy promocja turystyki na arenie międzynarodowej nie należą do kompetencji gminy. Jednocześnie pragnę podkreślić, że Gmina Radymno nie jest typową gminą turystyczną, a przeważający profil gminy to rolniczo – usługowy.

[akta kontroli str. 578-580]

2.2 Gmina posiada charakter rolniczy, a dodatkowo w dwóch (spośród 18 wszystkich sołectw) pełni również funkcję rekreacyjną oraz w kolejnych dwóch funkcję turystyczną – cerkiew w Chotyńcu, cerkiew w Młynach.

W Strategii Rozwoju Gminy Radymno na lata 2016-2022, ani w innych dokumentach planistycznych Gminy nie ujęto zadań bezpośrednio związanych z wykorzystaniem Szlaku.

Wójt Gminy wyjaśnił, że biorąc pod uwagę fakt, że Gmina Radymno nie jest gminą turystyczną, nie wyznaczono w Strategii rozwoju Projektu Green Velo. Gmina, z racji dużej powierzchni posiada jeszcze wiele potrzeb w zakresie tworzenia podstawowej infrastruktury – sieć kanalizacyjna czy drogi. Ponadto, zgodnie z założeniami autorów dokumentu, celem Strategii jest określenie kierunków rozwoju gminy i opracowywanie konkretnych planów inwestycyjnych na przyszłość. Natomiast samo zarządzanie powstałą już infrastrukturą (w tym odcinkiem Green Velo) nie jest celem Strategii. Szczegółowe zapisy dot. zarządzania powstałą już infrastrukturą (drogami, sieciami, szkołami), znajduje swoje odzwierciedlenie w umowach, regulaminach, zarządzeniach. W przypadku Green Velo jest to umowa o dofinansowanie Projektu z dn. 30 listopada 2012 r.

[akta kontroli str.519-522, 609-614]

W sprawie współpracy w zakresie zarządzania odcinkiem Szlaku, w tym na rzecz tworzenia niezbędnej infrastruktury towarzyszącej Wójt Gminy wyjaśnił, że Szlak rowerowy *Green Velo* znajduje się w okresie trwałości Projektu. Co roku organizowane są przeglądy na Trasie rowerowej, w których uczestniczy: Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich, inspektor nadzoru, wykonawca. Z tymi podmiotami Gmina współpracuje w zakresie zarządzania odcinkiem. Wymierne efekty tej współpracy to: uzupełnienie infrastruktury (nowe bariery, dostarczenie umywalek na MOR), polepszenie stanu nawierzchni drogowej.

[akta kontroli str.519-522]

Gmina nie współpracowała z podmiotami na terenie gminy, posiadającymi rekomendacje Miejsc Przyjaznych Rowerzystom (MPR).

Wójt Gminy wyjaśnił, że na terenie Gminy Radymno występuje jeden podmiot posiadający rekomendacje MPR, jest to Zajazd "Cykada" w miejscowości Korczowa. Gmina nie prowadziła z w/w podmiotem współpracy, ponieważ podmiot nie wnioskował o podjęcie współpracy w ramach Szlaku rowerowego *Green Velo*.

[akta kontroli str.519-522]

Zagadnienie Szlaku było przedmiotem dyskusji na posiedzeniu komisji Rolnictwa Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Rady Gminy Radymno w dniu 30.03.2016 r. Komisja po oględzinach Szlaku od Chotyńca przez Załazie do drogi głównej nr 94 stwierdziła, że *Trasa straciła profil, tworzą się koleiny, w których utrzymują się wody opadowe. Odcinek ten należy poprawić, a prace z tym związane powinien wykonać Wykonawca w ramach gwarancji, która trwa 5 lat. Komisja szczególną uwagę zwróciła na odcinek Trasy od drogi nr 94 w kierunku miejscowości Młyny. Odcinek ten (45 – leśny) zdaniem komisji nie nadaje się do przejazdu rowerem i nie kwalifikuje się do Trasy rowerowej. Działania podejmowane w zakresie odcinka 45 Szlaku opisano w obszarze nr 1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.*

[akta kontroli str.519-522]

Gmina w odniesieniu do wykorzystania Szlaku i ewentualnie infrastruktury towarzyszącej nie powoływała ani nie współuczestniczyła w powołaniu instytucji otoczenia biznesu, jak np. fundusz poręczeń kredytowych, fundusz pożyczkowy, lokalna grupa działania, MOF, inkubator przedsiębiorczości, centrum informacyjne, agencja rozwoju lokalnego.

[akta kontroli str.519-522]

Gmina co roku uchwałała program współpracy z organizacjami pożytku publicznego³⁹, który był poprzedzony konsultacjami społecznymi⁴⁰.

Wśród priorytetów Programu były zadania w zakresie pomocy społecznej, na rzecz osób niepełnosprawnych, kultury i sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, upowszechnianie kultury oraz upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. Określono także zadania w zakresie ratownictwa i ochrony ludności oraz ochrony i promocji zdrowia i przeciwdziałanie patologiom społecznym.

Wójt Gminy wyjaśnił, że na terenie Gminy nie działają organizacje pozarządowe o profilu typowo turystycznym.

[akta kontroli str.519-522, 581-583]

³⁹ Uchwała: nr XVI/93/2015 z 11 grudnia 2015 r., nr XXVII/53/2016 z 30 listopada 2016 r., nr XLV/104/2017 z 23 listopada 2017 r., nr II/29/2018 z 5 grudnia 2018 r., nr XII/III/2019 z 28 października 2019 r.

⁴⁰ Konsultacje ogłoszono: 6 listopada 2017 r., 30 października 2018 r., 8 października 2019 r.

Gmina w ramach współpracy z innymi podmiotami na rzecz rozwoju Szlaku, przekazała jedynie informacje Rzeszowskiemu Towarzystwu Rowerowemu⁴¹ w zakresie wyrażenia opinii trasy dla Rajdu Pokoju Szlakiem Green Velo⁴².

[akta kontroli str.519-522]

W ramach promocji Szlaku na stronie internetowej Gminy w zakładce turystyka⁴³ umieszczono opis z podstawowymi informacjami i fotografię dotyczące Szlaku. Nie zamieszczano natomiast aktualnych informacji o możliwościach dojazdu, noclegu, występujących podmiotach mających rekomendację MPR oraz nie było linku do strony poświęconej Trasie.

Ponadto Urząd wydał w 2019 r. folder „Odkryjmy Gminę Radymno”, w którym zawarto informacje m.in. o Szlaku⁴⁴. Folder został wykonany przez Gminę i sfinansowany w ramach powierzenia Grantu na podstawie umowy nr 6/2019/G zawartej 28 stycznia 2019 r. pomiędzy Gminą a Lokalną Grupą Działania Stowarzyszeniem „Z tradycją w Nowoczesność” poddziałanie 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Program zakładał przyznanie dotacji w wysokości 5 tys. zł na zadanie.

Ponadto w Gminie znajdowały się foldery, których opracowanie finansowane było ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013, otrzymane z Urzędu Marszałkowskiego.

Wójt w wyjaśnieniach podał, iż współpraca z Rzeszowskim Towarzystwem Rowerowym przyczyniła się do *promocji Trasy rowerowej na naszym odcinku*.

Gmina nie ponosiła kosztów na promocję Szlaku rowerowego.

[akta kontroli str.604-608, 615-616]

Gmina nie prowadziła badań dotyczących ruchu turystycznego na Szlaku przebiegającego na jej terenie.

[akta kontroli str.519-522]

2.3 W sprawie działań, zadań, przedsięwzięć w zakresie zarządzania Szlakiem, w tym rozbudowy infrastruktury towarzyszącej zaplanowano do realizacji przez Gminę w perspektywie długookresowej (zwłaszcza po zakończeniu okresu trwałości Projektu) Wójt Gminy podał, że *w najbliższej perspektywie w ramach rozbudowy infrastruktury zaplanowany jest odcinek drogi do przebudowy nr G111726 R Chotyniec – Załazie (wykonanie nawierzchni bitumicznej na brakującym środkowym odcinku drogi), po którym przebiega Trasa rowerowa (odcinek nr 49). Gmina jest na etapie wykonania dokumentacji projektowej.*

Rozbudowa Szlaku nastąpi w momencie pojawienia się dodatkowych środków zewnętrznych. Z aktualnie posiadanej wiedzy, środki z funduszy europejskich dla nowej perspektywy finansowej zostaną uruchomione w roku 2021-2022. Wówczas gmina przystąpi do prac projektowo-wykonawczych, uwzględniając kryteria w ramach ogłaszanych konkursów.

[akta kontroli str. 505-509]

Wójt Gminy przedstawił informację o problemach związanych z trudnościami w zarządzaniu Szlakiem, zwłaszcza po upływie okresu trwałości Projektu tj.:

Problematycznym odcinkiem jest odcinek „leśny”, który w okresie intensywnych opadów jest trudno przejezdny. Brak podbudowy drogi (nawierzchnia gruntowa) sprawia, że przejeżdżający tą drogą ciężki tabor leśny wywożący drzewo z lasu,

⁴¹ ul. Fredry 8/5, 35-005 Rzeszów

⁴² Rajd organizowany był przez Rzeszowskie Towarzystwo Rowerowe w dniu 3 sierpnia 2019 r.

⁴³ <http://www.ugradymno.pl/asp/turystyka.116..1>

⁴⁴ Green Velo czyli zaproszenie do wspólnej podróży.

a także sprzęt rolniczy, powoduje tworzenie się głębokich kolein w jezdni, co wpływa bezpośrednio na bezpieczeństwo użytkowników w poruszaniu się po przedmiotowej drodze. Doskwierające może to być zwłaszcza dla rodzin, którzy przewożą dzieci w wózkach (rikszach), przyczepionych do rowerów. W ramach bieżącego utrzymania dróg wyremontowano najgorsze miejsca zastoisk wody i kolein na drodze. Jednakże wykonane remonty mają charakter doraźny, a droga wymaga dalszego wzmocnienia nawierzchni tłuczniem kamiennym na całej długości odcinka. Ponadto, podczas wywózki drzewa w lesie istnieje realne niebezpieczeństwo dla potencjalnych użytkowników Trasy, którzy nie mają informacji wcześniej kiedy ta wywózka następuje. Również tutaj Urząd nie otrzymuje takich zawiadomień.

W związku z trudną sytuacją na odcinku "leśnym" w 2019 r. pojawił się wniosek użytkownika o zmianę przebiegu Trasy. Po uzgodnieniu z PZDW wprowadzono tymczasowy objazd na Trasie, w związku z utrudnionym przejazdem. Propozycje rozwiązania tej sytuacji są następujące:

- Zmiana przebiegu Trasy rowerowej, omijając odcinek leśny, a prowadząc wzdłuż drogi krajowej nr 94 Jędrzychowice – Korczowa. Jest to odcinek ok. 700 m, który łączy się z drogą gminną, o nawierzchni asfaltowej. (...).
- Wzmocnienie podbudowy drogi na odcinku leśnym kruszywem o grubości min. 20 cm.

Oba powyższe rozwiązania wiążą się z olbrzymimi kosztami, których Gmina nie jest w stanie samodzielnie pokryć. Ponadto pierwsze rozwiązanie wiąże się także z koniecznością otrzymania zgody od zarządcy drogi krajowej DK 94, o które powinien wystąpić lider Projektu. Ponadto problemem były barierki nad przepustem, które zostały skradzione na odcinku 46 Trasy. Sporadycznie odnotowywane są przypadki kradzieży oznakowania Trasy.

[akta kontroli str. 505-509]

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zgodnie z art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie⁴⁵: organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do dnia 31 maja każdego roku, jest obowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz opublikować w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni.

W okresie objętym kontrolą w Gminie nie sporządzano sprawozdań z realizacji współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, za rok poprzedni, w których wskazana byłaby całościowa współpraca w tym zakresie.

Wójt Gminy wyjaśnił, że brak przedstawienia sprawozdań z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, który nakłada cytowana ustawa jest wynikiem przeoczenia pracownika merytorycznie odpowiedzialnego, niemniej jednak zobowiązują się do przestrzegania w przyszłości w/w obowiązku

[akta kontroli str. 523-552, 581-590, 670-675]

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina, posiadająca charakter rolniczy, w ograniczonym zakresie podejmowała działania na rzecz efektywnego funkcjonowania, w tym wykorzystania Szlaku.

Jednakże z uwagi na fakt, iż w Gminie znajdowały się również sołectwa pełniące także funkcję turystyczną i rekreacyjną, zdaniem NIK zasadnym byłoby w większym stopniu wykorzystywać Szlak do realizacji celów turystyczno-rekreacyjnych,

⁴⁵ Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 ze zm.

z uwzględnieniem szerszej współpracy z innymi podmiotami, w tym posiadającymi status MPR oraz organizacjami pozarządowymi. Gmina dotychczas w zasadzie nie prowadziła współpracy z takimi podmiotami w zakresie wykorzystania Szlaku. Nie sporządzano również sprawozdań z realizacji współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz właściwymi podmiotami, czym naruszono przepis art. 5a ust. 3 ww. ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Dla zwiększenia możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych oraz poszerzenia współpracy z innymi podmiotami, dla dalszego wykorzystania i rozwoju Szlaku, również po upływie okresu trwałości zasadnym byłoby ujęcie tej atrakcji turystycznej w dokumentach strategiczno-planistycznych Gminy.

NIK wskazuje również na prowadzenie – w szerszym, niż dotychczas zakresie – działań informacyjno-promocyjnych dotyczących Szlaku, np. poprzez zamieszczenie informacji o możliwości dojazdu, czy noclegu na terenie Gminy.

Zdaniem NIK, zasadnym byłoby także gromadzenie informacji i danych na temat wykorzystania zarządzanego odcinka Szlaku - mimo braku sformalizowanego obowiązku w tym zakresie - dla ich wykorzystania do bardziej efektywnego zarządzania. Takie działania byłyby przydatne również po upływie okresu trwałości Projektu, zwłaszcza do planowania i realizacji zadań związanych ze Szlakiem, w tym także o charakterze promocyjno-informacyjnym.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Przeprowadzenie rocznych kontroli okresowych na drogach zarządzanych przez Gminę, do czego zobowiązuje art. 62 ust.1 pkt 1 ustawy *Prawo budowlane*, przez osoby posiadające stosowne uprawnienia.
2. Właściwe oznakowanie przebiegu Szlaku w miejscach, gdzie wprowadzono jego alternatywny przebieg.
3. Dokonanie uzgodnień związanych z organizacją ruchu i oznakowaniem alternatywnego przebiegu Szlaku.
3. Bieżące utrzymywanie i wykonywanie napraw doraźnych na zarządzanych przez Gminę drogach, gdzie przebiega Szlak.
4. Sporządzanie i przedkładanie Radzie Gminy oraz publikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdań z realizacji programów współpracy za rok poprzedni, stosownie do zapisów art. 5a ust. 3 ustawy o *działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust.2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia 30 lipca 2020 r.

Kontroler
Barbara Lew
Starszy inspektor k. p.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka

/-/